

słonecznik zwyczajny, pokrój rośliny
(za: Szempliński W. (red.) 2012, zmienione)

Pi miennictwo:
Szempliński W. (red.), 2012,
Rośliny rolnicze, Wydawnictwo
UWM, Olsztyn;
Jasińska Z., Kotecki A. (red.),
2003, Szczegółowa uprawa roślin
T. II, Wydawnictwo Uniwersytetu
Przyrodniczego we Wrocławiu,
Wrocław;

Słonecznik zwyczajny (*Helianthus annuus* L.)

Charakterystyka:

Nazwa łacińska słonecznika wywodzi się od słów: *helios* – słońce i *athos* – kwiat. Rodzaj słonecznik obejmuje około 70 gatunków roślin uprawnych, ozdobnych i dziko rosnących. Wśród roślin uprawnych wyróżniamy rośliny wieloletnie, wytwarzające bulwy (np. *Helianthus tuberosus* L. – słonecznik bulwiasty) oraz rośliny jednoroczne, wytwarzające nasiona i użytkowane jako rośliny oleiste. Do roślin oleistych zaliczany jest słonecznik zwyczajny (*Helianthus annuus* L.).

Ta roślina pochodzi z Ameryki Północnej. Roślina wstępuje w trzech podgatunkach (1. Słonecznik dziki – ssp. *silvestris* Wenzl. 2. słonecznik ozdobny – ssp. *ornamentalis* Wenzl. i 3. słonecznik siewny – ssp. *sativus* Wenzl.) z których tylko słonecznik siewny (*Helianthus annuus* ssp. *sativus* Wenzl.) znajduje swoje zastosowanie w uprawie. Słonecznik siewny jest jednoroczną rośliną jarzynną, z krótkim okresem wegetacji. Łodyga jest prosta tylko przed charakterystycznym kwiatostanem lekko przygięta do dołu. Łodyga i liście, pojedyncze liście pokryte włoskami czyniąca roślinę szorstką w dotyku. Kwiatostanem jest koszyczek (główek) złożony z kwiatów umieszczonych centralnie kwiatów rurkowych i zewnętrznych, sterylnych kwiatów języczkowych tworzących charakterystyczną koronę. Z nasion słonecznika tłoczonych na zimno pozyskuje się olej jadalny (wykorzystywany także do produkcji margaryny), łuskane, siewne wykorzystywane do wyrobu chałwy. Nasiona siewne wykorzystywane także do bezpoziomego spożycia, po uprzednim wysuszeniu lub wysuszeniu i uprażeniu. W mniejszym stopniu słonecznik jest wykorzystywany w przemyśle paszowym (rutę) i farmaceutycznym (olej, *Flos Helianthi*).

Uprawa:

Słonecznik wysiewa się punktowo na dobrze przygotowaną glebę. Ma duże wymagania pokarmowe i wymaga intensywnego nawożenia. Wysiewu dokonuje się w II poł. kwietnia. Jest mało podatny na patogeny. Słonecznik nie dosycha na pniu, dlatego po zbiorze wymaga dosuszenia.

Odmiany:

Słonecznik jadalny – dorasta do 4 m. Wytwarza zazwyczaj jeden koszyczek o średnicy do 40 cm. Nielupka (owoc) duża o grubej okrywie, tylko częściowo wypełniona nasieniem. Słonecznik oleisty – niska (do 2,5 m) roślina o małych (do 20 cm średnicy) koszyczkach, wytwarzająca drobne nielupki o cienkiej okrywie. Słonecznik pastewny – obejmuje formy poziome o wysokich łodygach (do 4 m) i znacznej skłonności do rozgałęziania w górnej części. Koszyczki są małe (do 20 cm średnicy), nielupki, drobne całkowicie wypełnione nasieniem.